

Beleidsplan 2026-2029

Sociale Voedseltuin De Kleine Boerderij

Groen(ten) voor iedereen

Locatie sociale voedseltuin: Noordeinde, Fochteloo

Versie augustus 2026

Coverfoto: Rens Hooyenga

1. Inleiding

Stichting De Kleine Boerderij maakt gezond, lokaal en natuurinclusief geteeld voedsel toegankelijk voor inwoners van Ooststellingwerf met een smalle beurs. De stichting verbindt voedselproductie met gezondheid, ontmoeting, participatie, educatie en biodiversiteit.

De stichting is in 2022 opgericht en startte in 2023 met een eerste sociale voedseltuin in Oosterwolde. Sinds 2024 werkt De Kleine Boerderij op de grotere en beter bereikbare locatie aan het Noordeinde in Fochteloo. In 2025 werd deze locatie volledig benut en groeide de tuin verder uit tot een structurele maatschappelijke voorziening in de gemeente Ooststellingwerf.

Dit beleidsplan beschrijft de missie, doelen, werkwijze, organisatie en financiering van Stichting De Kleine Boerderij voor de periode 2026-2029. Het plan bouwt voort op de ervaringen en resultaten uit 2025.

Kernbeeld 2025

circa 180 huishoudens wekelijks voorzien	circa 200 huishoudens capaciteit	meer dan 30 structurele vrijwilligers
honderden kinderen bereikt	meer dan 80 verschillende gewassen	sinds 2024 locatie Noordeinde, Fochteloo

2. Missie, visie en doelstellingen

Missie

De Kleine Boerderij maakt gezond, lokaal en duurzaam geteeld voedsel toegankelijk voor huishoudens met een smalle beurs en ondersteunt hen bij het maken van gezonde keuzes. Tegelijkertijd biedt de sociale voedseltuin een plek waar mensen elkaar ontmoeten, leren, herstellen en actief bijdragen aan hun leefomgeving.

Visie

De Kleine Boerderij gelooft in een lokaal voedselsysteem waarin gezond en duurzaam voedsel voor iedereen bereikbaar is. Door voedselproductie te verbinden met educatie, participatie en natuurherstel ontstaat een sterke gemeenschap waarin mensen gezonder leven, zich meer verbonden voelen en biodiversiteit de ruimte krijgt.

Doelstellingen

- Huishoudens met een smalle beurs gratis voorzien van verse, lokaal en natuurinclusief geteelde groenten, kruiden, aardappelen en waar mogelijk fruit.
- Mensen ondersteunen bij gezonde en betaalbare voedselkeuzes door zelfoogst, recepten, kookactiviteiten en praktische educatie.
- Een laagdrempelige plek bieden voor ontmoeting, vrijwilligerswerk, daginvulling, taalontwikkeling, herstel en participatie.
- Kinderen en jongeren laten ervaren waar voedsel vandaan komt en hen op een positieve manier betrekken bij zaaien, oogsten, koken en natuur.
- Biodiversiteit en bodemgezondheid versterken door te werken zonder bestrijdingsmiddelen en kunstmest en met aandacht voor natuurlijke kringlopen.

- Een financieel en organisatorisch duurzame sociale voedseltuin opbouwen met brede lokale samenwerking.

3. Doelgroepen

Huishoudens met een smalle beurs: Inwoners van Ooststellingwerf voor wie toegang tot voldoende vers en gezond voedsel niet vanzelfsprekend is.

Cliënten en deelnemers via partners: Huishoudens die worden bereikt via de Voedselbank Ooststellingwerf, het Leger des Heils, de gemeente en andere maatschappelijke organisaties.

Zelfoogstgezinnen: Sociale oogsters en betalende oogstaandeelhouders die gedurende het seizoen zelf groenten en kruiden oogsten.

Vrijwilligers en deelnemers: Mensen die zoeken naar structuur, ontmoeting, herstel, taalontwikkeling, zinvolle daginvulling of een actieve plek buiten.

Kinderen en jongeren: Basisschoolkinderen, kinderopvang, BSO en jongeren die deelnemen aan voedseducatie en natuuractiviteiten.

Betrokken inwoners, bedrijven en sponsors: Lokale bewoners, bedrijven en organisaties die met geld, materialen, kennis of inzet bijdragen aan de sociale voedseltuin.

De tuin is een plek voor oogsten, ontmoeting en ondersteuning.

4. Werkwijze en activiteiten

4.1 Voedsel telen en beschikbaar stellen

Op de tuin aan het Noordeinde worden gedurende het seizoen groenten, kruiden en aardappelen geteeld. De oogst gaat naar cliënten van de Voedselbank Ooststellingwerf, sociale zelfoogstgezinnen en gezinnen die via het Leger des Heils worden bereikt. Waar mogelijk wordt het aanbod aangevuld met fruitoverschotten van inwoners uit de omgeving.

De tuin wordt natuurinclusief beheerd. Er worden geen bestrijdingsmiddelen of kunstmest gebruikt. De stichting werkt met aandacht voor bodemleven, compost, natuurlijke kringlopen, bloemen en leefruimte voor insecten en andere dieren. In 2025 stonden meer dan tachtig verschillende gewassen op de tuin.

4.2 Zelfoogst en het 2-voor-1-principe

Zelf oogsten maakt gezond voedsel tastbaar en vergroot de betrokkenheid bij de tuin. Oogsters zien hoe gewassen groeien, kiezen zelf wat zij nodig hebben en ontmoeten andere deelnemers en vrijwilligers.

Het 2-voor-1-principe

Betalende oogstaandeelhouders dragen niet alleen bij aan hun eigen oogstaandeel, maar maken tegelijkertijd een plek mogelijk voor een huishouden met een smalle beurs. Zo wordt eigen inkomstenverwerving direct gekoppeld aan de sociale doelstelling van de stichting.

4.3 Vrijwilligers, participatie en meedoen

De Kleine Boerderij werkt met een vaste groep vrijwilligers en biedt ruimte aan mensen met uiteenlopende achtergronden. Voor de een biedt de tuin structuur en daginvulling, voor de ander sociale contacten, beweging, taalontwikkeling of herstel. In 2025 waren meer dan dertig vrijwilligers structureel betrokken.

Daarnaast organiseert de stichting meewerkdagen met bedrijven en sponsors. Medewerkers van onder andere Rabobank en Univé hielpen in 2025 op de tuin. Ook neemt De Kleine Boerderij deel aan NLdoet.

4.4 Kinderen en voedseleducatie

Kinderen leren vooral door te doen. De stichting organiseert workshops, schoolbezoeken, oogstdagen, kookactiviteiten en naschoolse programma's. Via onder andere Rotary Healthy Kids en Scala Welzijn worden kinderen uit de hele gemeente bereikt.

In 2025 is gestart met de ontwikkeling van een kindertuin: een speciaal ingericht deel van de sociale voedseltuin waar kinderen spelenderwijs leren over gezond eten, bodemleven, biodiversiteit en natuur. In de beleidsperiode wordt deze educatieve functie verder uitgebouwd en structureel ingebed.

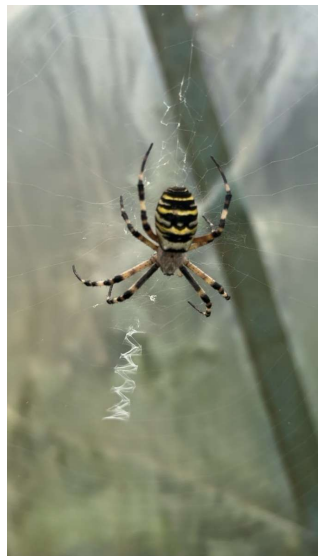
4.5 Ontmoeting, koken en winteractiviteiten

De tuin is gedurende het seizoen een laagdrempelige ontmoetingsplek. Open dagen, buurtactiviteiten, workshops en informele contacten brengen inwoners, oogsters, vrijwilligers en bezoekers samen.

Om ook buiten het teeltseizoen gezonde voeding en sociale verbinding te ondersteunen, is in 2025 samen met het Leger des Heils en de gemeente Ooststellingwerf het Mealprep Café gestart. Deelnemers bereiden eenvoudige en betaalbare maaltijden en nemen meerdere porties mee naar huis.

4.6 Biodiversiteit en natuur

Voedselproductie en natuurherstel gaan op de tuin hand in hand. Bloemen, natuurlijke schuilplekken en een kleine vijver bieden ruimte aan insecten, vogels, amfibieën en andere dieren. Waarnemingen van onder andere boomkikker, wespspin en koninginnenpage laten de ecologische waarde van de tuin zien.

5. Resultaten en maatschappelijke betekenis

De evaluatie over 2025 laat zien dat De Kleine Boerderij zich heeft ontwikkeld van een nieuw initiatief tot een breed ingebedde sociale voedseltuin. De tuin voorzorg wekelijks rond de 180 huishoudens van verse voeding en heeft capaciteit voor circa 200 huishoudens.

Onderdeel	Resultaat 2025
Voedselzekerheid	Wekelijks verse groenten, fruit, aardappelen en kruiden voor ongeveer 180 huishoudens; capaciteit voor circa 200 huishoudens.
Vrijwilligers	Meer dan 30 structurele vrijwilligers, plus deelnemers aan meewerkdagen en NLdoet.
Educatie	Honderden kinderen namen deel aan workshops, schoolactiviteiten, koken en oogstdagen.
Biodiversiteit	Meer dan 80 gewassen, geen bestrijdingsmiddelen of kunstmest, en nieuwe leefruimte door onder andere een kleine vijver.
Ontmoeting	Open dag, buurtactiviteiten, oogstfeest, dagelijks informeel contact en werkbezoeken van de gemeenteraad, Rabobank, Unive.
Winterprogramma	Start van het Mealprep Café voor gezonde maaltijden en sociale verbinding buiten het teeltseizoen.

De maatschappelijke betekenis is breder dan voedsel alleen. De tuin draagt bij aan gezondheid, sociale samenhang, participatie, taalontwikkeling, educatie, biodiversiteit en een leefbare omgeving. De combinatie van deze functies maakt De Kleine Boerderij tot een laagdrempelige voorziening waar verschillende gemeentelijke en maatschappelijke doelen samenkomen.

6. Samenwerking en lokale en landelijke inbedding

De Kleine Boerderij werkt samen met maatschappelijke organisaties, scholen, overheden, fondsen, bedrijven en inwoners. Deze samenwerking is nodig om deelnemers te bereiken, activiteiten te organiseren, kennis te delen en de continuïteit van de tuin te versterken (o.a. door langdurige financiering).

Belangrijke samenwerkingspartners zijn onder andere de gemeente Ooststellingwerf, Voedselbank Ooststellingwerf, het Leger des Heils, Scala Welzijn, Stichting De Kortsluiting, het Biosintrum, scholen, kinderopvang, kerken, Dorpsbelang, Rotary en Lions. Ook lokale en regionale bedrijven leveren financiële bijdragen, materialen, expertise of menskracht.

De stichting wil in de komende jaren vooral de samenwerking met bedrijven in Ooststellingwerf verder uitbouwen. Bedrijven kunnen bijdragen als sponsor, een of meer sociale oogstplekken financieren, materialen beschikbaar stellen of met medewerkers deelnemen aan een meewerkdag.

De Kleine Boerderij is sinds 2025 officieel erkend als partnertuin van Stichting Sociale Voedseltuinen Nederland en behoort tot de landelijke voorlopers van deze aanpak. De praktijkervaring uit Ooststellingwerf is vanaf de beginfase gedeeld bij de landelijke ontwikkeling en opschaling van sociale voedseltuinen. Binnen het netwerk wisselt De Kleine Boerderij kennis uit over onder meer teelt, het bereiken van de doelgroep, zelfoogst, educatie, vrijwilligers, samenwerking met gemeenten en financiering. Het landelijke netwerk ondersteunt aangesloten tuinen met kennisdeling, onderzoek, zichtbaarheid en het ontwikkelen van duurzame samenwerkingen. Sociale Voedseltuinen Nederland werkt daarbij ook met landelijke publieke en private partners, waaronder het ministerie van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur.

7. Organisatie, bestuur en uitvoering

Stichting De Kleine Boerderij heeft de ANBI-status. Het bestuur bewaakt de doelstelling, het beleid, de financiën en de continuïteit van de stichting. Het bestuur bestaat uit de functies voorzitter, secretaris en penningmeester en ontvangt geen beloning voor de bestuurstaken.

De dagelijkse uitvoering bestaat uit de organisatie van de teelt, begeleiding van vrijwilligers en deelnemers, contact met oogsters en partners, educatie, communicatie en fondsenwerving. Voor professionele en structurele taken kan de stichting betaalde krachten of zzp'ers inzetten, waaronder een tuinder/coach en coördinatie. Vrijwilligers vormen daarnaast een onmisbare basis van de tuin.

De stichting werkt met heldere afspraken over verantwoordelijkheden, veiligheid, begeleiding en samenwerking. Het bestuur stelt jaarlijks de begroting en jaarrekening vast en ziet erop toe dat middelen worden besteed aan de statutaire en maatschappelijke doelen.

8. Communicatie en zichtbaarheid

Goede communicatie is belangrijk om huishoudens, vrijwilligers, partners, donateurs en sponsors te bereiken en om zichtbaar te maken wat de stichting met de beschikbare middelen bereikt. De Kleine Boerderij communiceert via de website, nieuwsberichten, sociale media, partnernetwerken, open dagen en lokale en regionale media.

De stichting deelt resultaten en verhalen uit de praktijk, maar gaat zorgvuldig om met privacy. Jaarlijks worden de belangrijkste activiteiten, resultaten en financiële gegevens vastgelegd in een evaluatie of jaarverslag.

9. Financiën en continuïteit

De Kleine Boerderij werkt met een gemengd financieringsmodel. Omdat de belangrijkste doelgroep zelf geen kostendekkende bijdrage kan betalen, blijft een combinatie van publieke, private en eigen inkomsten noodzakelijk. Voor een stabiele exploitatie streeft de stichting naar een structurele bijdrage van de gemeente Ooststellingwerf ter grootte van circa een derde van de jaarlijkse exploitatie. Daarmee wordt een publieke basis geborgd voor een voorziening die tegelijk bijdraagt aan armoedebestrijding, gezondheid, participatie, educatie en sociale samenhang.

Financieringsbron	Toelichting
Overheden en publieke subsidies	Beoogde structurele gemeentelijke bijdrage van circa een derde van de jaarlijkse exploitatie, aangevuld met projectsubsidies van provincie, Rijk en andere publieke regelingen.
Bedrijven in Ooststellingwerf	Sponsoring, giften, bijdragen per sociaal oogstgezin, materialen, kennis en meewerkdagen met medewerkers.
Betalende oogsters	Bijdragen van oogstaandeelhouders volgens het 2-voor-1-principe: een betalende deelname ondersteunt ook een sociale oogstplek.
Fondsen, donaties en lokale steun	Bijdragen van particuliere fondsen, particulieren, kerken, serviceclubs en andere betrokken organisaties.
Activiteiten en samenwerkingen	Inkomsten uit educatieprogramma's, workshops en andere activiteiten die passen bij de doelstelling.
Bijdragen in natura	Plantgoed, materialen, gereedschap, diensten of vrijwilligersuren die kosten verlagen en de tuin versterken.

Besteding van middelen

De middelen worden hoofdzakelijk besteed aan professionele inzet, zaden en pootgoed, kweek- en teeltmaterialen, gereedschap en onderhoud, educatieve activiteiten, begeleiding van vrijwilligers en deelnemers, communicatie en noodzakelijke bedrijfsvoering. Beschikbare middelen en eventuele reserves blijven bestemd voor de doelstellingen en de continuïteit van de stichting.

Het bestuur stelt jaarlijks een begroting op en bewaakt gedurende het jaar de inkomsten en uitgaven. Waar mogelijk worden inkomsten verspreid over meerdere bronnen, zodat de stichting minder afhankelijk wordt van één fonds, subsidie of sponsor. Een structurele gemeentelijke bijdrage vormt daarbij de beoogde publieke basis; aanvullende middelen uit fondsen, bedrijven, betalende oogsters, donaties en activiteiten zorgen voor verdere spreiding en continuïteit.

10. Beleidsprioriteiten 2026-2029

- **Voedsel voor circa 200 huishoudens:** De productie en distributie op peil houden en het bereik waar mogelijk vergroten zonder de kwaliteit, toegankelijkheid en sociale functie van de tuin uit het oog te verliezen.
- **2-voor-1-model versterken:** Meer betalende oogstaandeelhouders werven, zodat meer sociale oogstplekken duurzaam kunnen worden gefinancierd.
- **Kindertuin en voedsel educatie:** De kindertuin afronden, in gebruik nemen en structurele programma's aanbieden voor scholen, kinderopvang en naschoolse activiteiten.
- **Breder en veerkrachtiger teeltplan:** De variatie aan groenten, kruiden en fruit verder ontwikkelen, afgestemd op de behoefte van oogsters en afnemers.

- **Structurele publieke basisfinanciering:** Toewerken naar een meerjarige bijdrage van de gemeente Ooststellingwerf van circa een derde van de jaarlijkse exploitatie, aangevuld met fondsen, bedrijven en eigen inkomsten.
- Landelijke samenwerking en kennisdeling: De rol als voorloper en partnertuin binnen Sociale Voedseltuinen Nederland actief benutten door praktijkkennis te delen, mee te werken aan onderzoek en kennisontwikkeling en bij te dragen aan de verdere professionalisering en opschaling van het landelijke netwerk.
- **Vrijwilligers en participatie:** Goede begeleiding en een veilige, inclusieve omgeving bieden voor vrijwilligers en mensen die behoefte hebben aan structuur, contact of herstel.
- **Jaarrond verbinding:** Winteractiviteiten zoals samen koken en meal prep voortzetten wanneer daarvoor middelen en partners beschikbaar zijn.
- **Biodiversiteit en bodem:** Natuurinclusief beheer voortzetten en investeren in bodemgezondheid, water, bloemen en leefruimte voor dieren.

11. Evaluatie en verantwoording

De Kleine Boerderij evalueert jaarlijks de activiteiten en maatschappelijke resultaten. Daarbij wordt onder andere gekeken naar het aantal bereikte huishoudens, vrijwilligers en kinderen, de samenwerking met partners, de uitvoering van educatieve en sociale activiteiten en de voortgang van de financiële dekking.

De financiële verantwoording vindt plaats via de jaarrekening. Het bestuur bespreekt jaarlijks of het beleid moet worden aangepast op basis van resultaten, beschikbare middelen, signalen van deelnemers en ontwikkelingen in de gemeente Ooststellingwerf.

Uitgangspunt voor de komende jaren

De Kleine Boerderij wil een stabiele, toegankelijke en toekomstbestendige sociale voedseltuin blijven: een plek waar gezond voedsel, mensen en natuur samen groeien.